

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institutvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XIII. Societatis Institutum strictioris esse Regula.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

Cassiod. l. 5.
ep. 5. & l. 4.
ep. 47.

tis alienæ, ferendis asperitatibus corporis, ob attritas vires longinquitate studiorum, & valetudinem excelsam, ineptiores sunt, quàm alij robustiori sanitate, sed ingenij donis non æquè ornati, ex quo fit vt isti vix pondus sentiant quod foret illis intolerabile. Ne barbaros quidem natura voluit æquitatem hanc animantibus negare, & eas impari publicis commodis onere premere. Ultra libras centum equis cursorijs ne quis imponeret Theodoricus pœna sanxit; *Nimis enim absurdum est, inquit, vt à quo celeritas exigitur, magnis ponderibus opprimatur.* Sed hic minimè omittendum de regulis aliquot, extra corpus Constitutionum repertis, caractere autographo sancti fundatoris, quoad easdem afflictationes. 1. nimirum si pulsū prauorum affectuum insolenti, animam ad scelus cacodæmon proriter; remedijs quoque insolitis spontaneæ afflictationis, præter consuetas repellendum. 2. si parum domiti naturæ impetus, verba facta à nobis frequenter excutiant, ab eo quod profitemur aliena, tandiu esse durius castigandos, dum prorsus nobis obtemperent, sua etiam lapsui cui libet taxata pœna. 3. de more præterea sanctorum veteri, in cilicio, & inedia, precando, vigilandoque Deo prosternamur vbi necessitates publicæ incumbunt, vel priuati boni nobis ab eo impetrandi. 4. ex duplici afflictationum genere, præferendas esse, quæ sensum inferunt actiorem, sed damnum leuius, his enim corpus molestius, & durabilius affligi, cum è contrario quæ minori sensu valetudini multum officiant; & leuius crucient, & fracta breui sanitate citius fiant intolerabiles. 5. debere nobis corporis excusationes semper esse suspectas, quippe fugam laboris, ficta debilitate virium prætexere soliti: quare dum molestiam queritur, non esse lactandum spe vlla liberationis, sed mutatione æqualis molestiæ eludendum. 6. haud paulo ardentius insistendum interiori homini domando, quàm corpori; & frangendis animi, motibus, quàm ossibus; ac licet vtrique danda opera sit, verum priori illi, præcipuè, perpetuò, atque ab omnibus; alteri vero quantum & rerum, & personæ, & temporis conditio exigit. Cui pulchrè concinit quod Henrico IV. Galliarum regi vir cordatæ virtutis Chartusianus Monachus respondit, interroganti, quid esset discriminis inter asperitatem Iesuitæ, & Chartusiani? quod hic, inquit, corpore macerando, animum Deo subdit; ille frangendo animo, corpus obsequi Deo cogit.

XIII.

Societatis In-
stitutum stri-
ctioris esse
Regula.

Stabilità pœnitentiæ mensurâ, quam palam fecimus in Societate non debuisse omnibus præscribi æqualem, videndum superest, num propterea laxiorem, an austeram, strictæque regulæ censei Societatem oporteat. Qua in re id primum dici potest, religiosos ordines inter se collatos, alios alijs plus minus præcellere, cum insit cuique aliquid singulare quod cæteri minimè profitentur. Deinde austeram quæ dicuntur, non circumscribi rebus quæ corpus cruciant; sed austeriora esse longèque grauiora quæ se intro in animum penetrant. In his Societas cuiusmodi sit, ex paucis ostendo disciplinæ illius capitibus, quæ non habent solum Constitutiones velut sepulchro reconditam, sed viuaci obseruatione Dei gratia omnes tenent quotquot

quotquot volunt Societatem retinere. Primum ergo, Probationis annos habet omnino tres, duos initio; confectis studiis tertium, quo velut à pueris, *in affectus schola* (sic illum vocat S. Ignatius, vetera pietatis tyrocinia repetuntur. Huius anni propositum, arctior cum Deo familiaritas prolixiori meditatione captanda; instaurandus animi ardor, literarum feruore interperscere consuetus, simulque cum corpore minui. Quare aiebat S. Pater, se in vniuersum sat habere, si nostri scholastici, qua virtute studia inchoassent, eadem ex iis prodirent. Ad hoc propositum, exercitiis spiritualibus mensis primum integer sumitur, horas quotidie quatuor meditando, & continuo secessu, omnem hominum consuetudinem vitando. Post hunc mensis alter missionibus tribuitur; ministeriis vilibus, & laicis tertius; in quibus ut alias semper vigere oportet eorum usum *qua ad profectum in humilitate, & abnegationem vniuersi amoris sensualis, voluntatis, & iudicij proprii, & maiorem cognitionem, & amorem Dei conferunt.* 2. Præter has habet Societas probationem annorum octodecim, quibus totis obseruamur, notamur, inuestigamur, arguimur, & sicubi desit necessarius virtutis modus, ut quis eius corpori adiungatur, nec dilatus in alios menses emendetur, futurum oneri in seculum remittit. Quæ causa est vel Professionis, vel pro merito cuiusque, gradus alterius post tot annos nostris conferendi 3. quod nostræ quoque disciplinæ peculiare est, nec ita facile, magnam scilicet vitæ partem, inter probationes pendere ambiguum, nec extra periculum dimissionis indecoræ, si commertus sis, nec securam gradus, cui te parem Præpositus iudicaturus sit; paratum tamen ad quemlibet. Hoc sane tantum est ut peritorum iudicio, difficilius tolerantia putetur, quam quicquid potuit asperitatis corporæ induci in Societatem. Certum est in his propugnandam esse virtutis vi magna constantiam, magna vi Obedientia, abdicatione sui, rerumque omnium contemptu. 4. adde limam literarij studij surdo morsu studentes, annos circiter tredecim depascentem, & feueritate multorum examinum; suspensa interea cuiusque sorte, vel continuandæ, vel omittendæ illius occupationis, si cui minus cum illa, vel minus cuius ipsa conueniat. 5. in his numerentur anni quatuor aut quinque, docendis in schola pietatem, & literas pueris (quod satis sit dicere) tribuendi. Præscriptis in eam rem horarum quinque, quotidie spatiis, præter alia priuatim extra id temporis sæpius addenda, opus omnino fastidij plenum, & patientiæ, ac demittendi sui seges amplissima. 6. horum autem, & cuiusvis alterius laboris, merces vna, Deo placere, & hominibus prodesse, nec fas absque graui piaculo aliam vndeumque admittere: itaque nemini etiam elemosynæ nomine vel obolum licet in proprios usus accipere. Ne domi quidem meritis præmium vllum est, nec quos maior illustrat autoritas, vtilitas, generis claritas, & prærogatiua religiosæ ætatis, lege vlla priuata infimis præferuntur, æquo omnes habentur, & communi iure, & qui olim domi suæ potens; qui nunc domi nostræ magnus atque emeritus, nullo meritorum, & titularum discrimine, promiscue medijs, & postremis æquatur. Vna omnium spes, & corona Deus, qui pondus cuius-

Part. 5. Cõf.
c. 2. S. 1.

Ibid.

que sua lance explorat. Atque ex eo nostros omnes ducere ambitus, & in eum referre tam integrè, iubemur; vt ne gratiam quidem, nedum honorem, aut commodum ex laboribus nostris expectemus 8. Igitur nec atas, annis, præfecturis, rebus, aliòve titulo diu condecorata, tantum cuiquam dat immunitatis; vt dare, vel accipere literas valeat, nisi eius qui præsit oculis, censuræque obnoxias; vt eius iniussu triobolū insumere; vt denique post annos religiosæ gloriolæque operæ quinquaginta, plus sibi arrogare, quam cum primū in tyrocinium subiit. Itaque illud scitè dictum, in Societate senes iuuenturè; iuuenes viuere senectutem, quòd ex illis iuuenum disciplina, ex his seuum maturitas, & constantia exigatur. 9. auget mirum quantum iam dicta, incredibilis parendi necessitas ex eorum qui regunt nutibus in omnia docilis, & in quæuis tum loca, tum munera, tum ministeria agilis: hoc vero in pauca collectum verba, nihilominus quàm operosum sit, facilè argumentabitur, qui dulce bonum libertatis, iurisque proprii, quantum sibi, quantum mortalibus omnibus iucundè sapiat, animaduertit: ex opposito enim conficiet quanti sit, ex alieno arbitratu, in omnibus etiam minimis ad usque vltimum vitæ halitum pendere, religione illa, & diligentia parendi perpetua, quam Societas proficitur, de qua est illud Gregorij Magni tot annos in cœnobio experti, valde prudens effatum, *longe altioris meriti esse propriam voluntatem, alicna semper voluntati subiicere, quam magnis ieiuniis corpus atterere, aut per compunctionem se in secretiori sacrificio mactare.* Non est ergo apud nos in arbitrio cuiusquam, locum sibi, cubiculum, officium aliquod aptare; aut mandatum ab rectoribus munus ita possidere, vt eo non possit, ab iis moueri vbiicumque Deo gratius fore statuerint. 10. auget illa item coctu difficilis, famæ nostræ contemptio, qua nos iure omni existimationis propriæ abdicamus, & cuique liberum volumus quicquid in nobis extra confessionis, & secreti arcanum obseruarit, leuius grauius, nobis etiam insciis deferre ad præfides; haud quidem vt causæ, ac pœnæ iudices; sed tanquam Patres emendationis curatores: & hoc famæ iure, tunc eo ipso exuimur, cum illi Ordini nomē damus, cuius nemo est capax nisi qui hac lege teneri se velit, & sentiat. Quare inter illa quæ interrogantur, qui nobis adiungi cupiunt, hoc à fundatore distinctè præcipitur. *Ad maiorem in spiritu profectum, & præcipue ad maiorem submissionem, & humilitatem propriam, interrogetur an contentus sit futurus, vt omnes errores, & defectus, & res quacunque, qua notata in eo, & obseruata fuerint, superioribus per quemuis qui extra confessionem eas acceperit manifestentur.* Quod sanctè ad virtutem; ad æquitatem iure optimo statutum, recens auctor, stultitiam, honoris sui prodigam vocauit. Et illo antiquior Bannes, tacito Societatis nomine de hac agens ipsius regula, *Mibi profecto*, inquit, *durum videtur, vt tota communitas religionis profiteatur tantum rigorem; in cuius executione postea qui non fuerint valde perfecti, facile perturbabuntur, videntes passim sua delicta occulta, nota esse prelato.* Quæ tamen Dei est bonitas, absque vlla perturbatione, apud

L. 6. in c. 15.
1. Regum.

c. 4 §. 8.
Exam. gen.
Contr. Theo.
Mor. 1. 1. 1.
tr. 3. contr. 3.
n. 28.
22. q. 33. a. 8.
dub. 2. ad 6.

apud nos diligentissimè id seruetur, vocationis propriæ quam dicimus, gratia, proprium quoque ad hoc facilitatis præsidium afflante. 12. Postremo culpæ etiam perleues, imò errata noxæ omnis expertia, publicis emendantur pœnis; culpæ vero lethales extra sacramenti arcam deprehensæ non finunt reos in Societate tolerari, vt S. ipse Ignatius Rom. Collegio (vnaque Societati vniuersæ) per Martinum Olaium edixit. Sunt hæc aliqua de occultiori asperitate nostræ disciplinæ, quibus addendum est. Fere omnia processu amorum callum non ducere, nam ad illam Iudicij voluntatisque Obedientiam, ex alieno arbitrio, omni vita perpetuo pendulam; ad illam proculcationem libertatis, ac genij; ad illum sui, ac famæ in magnis animi, & ingenij opibus post ingentia merita contemptum; tantum abest vt sensus annis, & assuetudine hebescat; vt potius fiat acutior, & cum ætate, iudicio, auctoritate, ac meritis crescat, pungatque tunc per se acrius, cum per animi virtutem dissimulatur constantius.

Ad gradus venio quibus Societatis homines distinguntur. Quidam enim sunt velut adhuc in via. Viam emensi consistunt alij: Experimenta hic viam appello; in ea versantur primum nouitij qui vt explorantur, futurine sint ad Societatem idonei, sic explorant vicissim, & ipsi, satisne sibi illa conueniat: hinc vbi partibus vtriusque mutuo factum satis, vota nuncupant tria, religiosis communia: necdum tamen gressum eo loco firmant, vnde non sit vterius eundum; inde scilicet alteram ineunt probandi sui viam, priore haud paulo longiorem; in qua deinceps non est iis integrum, suscepti ordinis retinendi periculum facere; sed experitur Societas, in quo illos gradu collocatura sit; voto interea singulari statim ab tyrociniis deuinctos, acquiescendi cuiuslibet gradus quem illis Præpositus assignarit; suntque duo ij gradus classium in quos vniuersa experimentorum periclitatio definit, Professorum videlicet, & spiritualium adiutorum: quarum necessitatem mirè sapientem docet ipsa natura, quæ per se quidem ad perfecta contendit semper & nititur; non tamen semper ad optatum euadit. Ita Societati propositum quidem est, ad Professionem votorum quatuor suos perducere, quæ pars sui est princeps, & maximè nobilis: verum vt illa, quæ viam muniunt ad perfectum opus, interdum offendunt materiam minus idoneam, nec fingi facilem; pro illius tamen ingenio metallum cudunt compositionis non semper absolutissimæ, quale suapte natura conceperant, sed vsus nihilominus boni, & commodi; sic planè Societas delectus non habet adedò felices, vt non aliquando in eas insoles, & ingenia incidat, ex quibus non potest Scientia, & virtus ad Professionis mensuram extundi, quare hi secundum à Professione gradum constituunt, in spiritualibus adiutores, & trium votorum Professi: demum vt à principiis rudibus natura ad excellentiam opificij momento non scandit, sed paulatim, & profectu quodam qualitatum, quæ susceptam materiam, & parant, & probant; sic Professus quatuor votorum, non est fusilis labor, sed lentus & diuturnus, quo in virum doctum, & virtute præstantem excuditur, qualem videlicet credenda

XIV.

Cur in Societate gradus Professorum, Adiutorum, Scholarium.